

DOM IN SVET.

Zabavi in pouku.

Izhaja po jedenkrat na mesec.

Štev. 3.

V Ljubljani, 20. marca 1888.

Leto I.

MORJE.

Glej, mórja ravan —
Široko to plan,
Kakó se nebó tam zrcali!
In notri bleste
Se bistre vodé,
Ko srébrno-beli kristali.

In plašno oko
Boječe-skrbno
V ta brezdna se strašna ozira,
Ker v njih se podi
Trop morskih zveri
In zmajev druhal tu se zbira.

In dvojno gorjé,
Če se razsrdé,
Če trop se podmorski prepira;
Valovja bučé,
Pršé in bobné,
In zemlje podstav se podira.

Nebó se temni,
Grozi, oblačí,
In solnce na nebu medleva:
Široko čez plan
Blisk šviga strašan
In grom iz daljave odmeva.

In morje rohni
Ter trga vezi
In prsa togotno napenja;
Vihar ti grozeč
Pogubo preteč
Divjati peklensko ne jenja.

Oh v brezdnih pa ples
Pošastna ta zmés
Besneča tuleča obhaja;
In divji krohot,
Neznani ropót
Iz morja globine prihaja.

To dan je strašan!
In potnik plašan
V obúpu božanstvo zdaj móli;
Viharja pa šum
In roj ljutih trum
Besnéče razsaja okoli.

Pa — vshod se sveti,
Danica blesti,
Rešitev ljudem oznanjuje;
Oblaki bežé,
Valovi medlé,
In morje togotno — mirúje.

Utihnil je lom,
Pomiril se grom,
Blišči se spet morska planjava;
In ko bi nikdar
Ne bil še vihar,
Takó je vsa mirna širjava. —

Oj kakor morjé
Je tvoje srcé,
Če jeza navdaja te strastna;
Ta grozna druhal
Na dnú morskih tal
Pa tebi razvada je lastna.

Oj žalost! Vihar
Ti je gospodar,
Če besnost se v tebi razljuti;
Ti prsa kipé,
Očesa žaré:
Sovražnik razsaja ti kruti.

Ti lice bleđi,
Se čelo temni
In jad ti osrčje užiga,
Z očesa žareč,
Pogubno goreč
Togote zli ogenj ti sviga

Se bratu gorjé,
Ki tvoje sree
V goreči tak plamen razpali!
Oj króti si jad
Peklenski ta sad!
Naj v sreč ljubav se zrcali!

Bolislav.

Lepi dol.

(Nadaljevanje.)

III. Stanovitnost.

Sredi Trga pri izvirku reke Vipave je lep grad, lastnina slavnih grofov Lanthieri-jev. Tje se napoti Ivan po opravljeni službi božji. V veži je stalo že dokaj ljudi, ki so imeli opraviti pri gosposki. Notranji grad je bil Ivanu že iz mladih let dobro znan. Po hrastovih stopnicah pride pred grofovo sobo, pred katero stoji precej star, a vedno še postaven, nekako častitljiv služabnik.

»Smem li vstopiti k gospodu grofu?« vpraša ga Ivan.

»Kdo si, da te oglasim?« vpraša stari služabnik ter se mogočno vstopi pred našega gorjanskega velikana, hoteč pokazati mu svojega dostojanstva važnost.

»Ivan Kólar iz Jaznega dola sem, ki imam pismo za gospoda grofa, pa mu je moram neposredno izročiti.«

»Ivan Kólar iz Jaznega dola«, ponavlja služabnik premišljajoč. »Ali si morda sin ranjkega Primoža, pri katerem sem v mladih letih velikokrat prenočeval, ko sem imel še čvrste noge in sem

ljubil vaše gore zaradi divjačine. Tisto pa tisto: pri vas je žival, pa tudi zverjad doma. O mi to dobro vemo! Volk je navaden gost, tudi medved vas včasih obišče. To vam je bil včasih lov krog Ostrega vrha! In pri Kólarjevih smo počivali ter tudi prenočevali. Kako je sedaj gori?«

Služabnik bi bil še mnogo vprašal, kajti Vipavci so že od nekdaj po svoji naravi zelo zgovorni, a po naključji je stopil grof iz svoje sprejemne sobane, v kateri je imel opraviti z navadnimi ljudmi, svojimi podložniki in pri tem zazrl nenavadno Ivanovo postavo. Ivan se mu prav dostojno prikloni in ko grof poleg njega obstoji, predstavi se kar sam, kakor je imel pri vojakihi navado. Grof mu namigne in gre pred njim v veliko sobano.

V sprejemni dvorani opazuje grof z veseljem vojevito Ivanovo zunanost, potem pa vpraša prijazno: »Kdo si in česa želiš?«

Ivan navajen od vojakov govoriti kratko pa določno, pové, da je edini sin in dedič rajnega Primoža Kólarja